

Γράφει ο Δημήτρης Τσατσούλης

Ο Σαίξπηρ και ο Γκολντνόνι των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.

Μακριά από την αναζήτηση του εύκολου γέλιου και της μετάλλαξης του έργου σε νεοελληνική κωμωδία, κινήθηκε η σκηνοθεσία του **Βασίλη Νικολαΐδη** στο «**Χειμωνιάτικο Παραμύθι**» του **Ουίλλιαμ Σαίξπηρ** που παρουσιάστηκε από το «**Θεσσαλικό Θέατρο**» στον **Λυκαβηττό**. Το έργο, γραμμένο στα **1610**, όταν ο δημιουργός του είχε πλέον αποσυρθεί στο **Στράτφορντ**, παρ' όλο που δανείζεται τα μοτίβα του από ένα παλαιότερο μυθιστόρημα του **Ρόμπερτ Γκριν**, το «**Παντόστο ή ο Θρίαμβος του Χρόνου**» (1588), αποτελεί, στην ουσία, έναν φόρο τιμής στη νεκρή, πλέον, προστάτιδα του **Σαίξπηρ**, **Βασίλισσα Ελισάβετ**, που σηματοδότηκε από το στίγμα της μπάσταρδης και κόρης της «**Μεγάλης Πόρνης**», όπως επονομαζόταν η μητέρα της **Αννα Μπόλεϊν**. Στο «**Χειμωνιάτικο Παραμύθι**», οι αναφορές σε αντίστοιχες καταστάσεις, όπως η άδικη ζήλεια του **βασιλιά Λεόντιου** που καταλήγει στη δολοφονία της **βασιλίσσας Ερμιόνης**, με την κατηγορία της μοιχείας με τον παιδικό φίλο του άντρα της **βασιλιά Πολύξενο**, η προσαγωγή της στο δικαστήριο και τα λόγια της άρνησης του εγκλήματος παραπέμπουν ευθέως στην περίπτωση της **Μπόλεϊν**. Μόνο που στο «**Παραμύθι**» ο **Σαίξπηρ** δίνει μία αντίστροφη λύση, κάνοντας τον **βασιλιά** να μετανιώσει για την αδικαιολόγητη ζήλεια του, τη **βασιλίσσα** να μην είναι τελικά νεκρή, ενώ η ριγμένη στα βουνά κόρη τους **Περνίτια** (υποτιθέμενος καρπός της μοιχείας) για να κατασπαραχθεί από τα άγρια ζώα, να έχει σωθεί από έναν **βοσκό** και να την έχει ερωτευθεί ο γιος του **βασιλιά Πολύξενου**, **Φλοριζέλ**, ο οποίος και θα την παντρευτεί στο τέλος του έργου, όταν όλα θα έχουν αποκατασταθεί.

Το «**Χειμωνιάτικο Παραμύθι**» αρχίζει ως ιλαροτραγωδία και συνεχίζει ως αμιγής κωμωδία, εμπεριέχοντας και θαυμάσιες βουκολικές σκηνές που επιτρέπουν την ανάπτυξη μουσικοχορευτικών εμβόλιμων μερών. Ως προς την έλλειψη ενότητας χρόνου, ο **Σαίξπηρ** έχει προβλέψει την παρουσία του **Χρόνου**, ο οποίος λειτουργεί ως ενωτικός παράγων. Στοιχεία ενδιαφέροντα, που η σκηνοθεσία του **Βασίλη Νικολαΐδη** σεβάστηκε και ανέδειξε τα μέγιστα, διατηρώντας μία θαυμαστή ισορροπία, εγκιβωτίζοντας, άλλωστε, την όλη δράση ως παραμύθι που ακούν οι δύο νέοι.

Σε καμία περίπτωση, δεν υπήρξε υπερβολή ούτε προς το δράμα ούτε προς την εύκολη κωμική φανφάρα: Σεβασμός στο κείμενο, αλλά και στο κοινό από κάθε άποψη, αρχής γενομένης από τη μετάφραση του **Γιάννη Οικονομίδη του 1928**, με τη δραματογραφική επεξεργασία του **Γιώργου Ξενία** και του σκηνοθέτη. Λόγος ρέων, σωστός, χωρίς ψευτοευφυολογήματα από αυτά που, πλέον, έχουν κατακλύσει τις μεταφράσεις κλασικών κωμωδιών, αλλοιώνοντας το πνεύμα των κειμένων και της εποχής τους.

Με μέτρο όλες οι ερμηνείες, έβρισκαν τις σωστές τους αναλογίες, μεταξύ δραματικού και κωμικού: **Περικλής Μου-**

στάκης (Λεόντιος), **Μιράντα Ζαφειροπούλου** (Ερμιόνη) (σε μία από τις καλύτερες παρουσίες της), **Γιάννης Ζαβραδινός** (Πολύξενος) (απόλυτα μετρημένος και με πολύ καλή φωνή), **Κώστας Μπάσης** (Κάμилλος) (με ζηλευτά εκφραστικά μέσα) και **Γιώργος Ζιόβας** (Αντίγονος) αποτέλεσαν την πρωταγωνιστική ομάδα που ανέδειξε τη σκηνοθετική γραμμή. Δίπλα τους, επίσης, μία καταπληκτική **Τζένη Μιχαηλίδου** (**Παολίνα**) κυριάρχησε στη σκηνή, σε όλες τις εμφανίσεις της, ένας απολαυστικός **Γιώργος Ζωγράφος** (**Βοσκός**) που έδωσε το αυθεντικό κωμικό στίγμα στο έργο με την εξαιρετική ερμηνεία του και ένας **Δημήτρης Σταμούλης** (**Γιος του βοσκού**) που η κάθε συνάντησή μαζί του επί σκηνής αποτελεί μια νέα έκπληξη για τον τρόπο που μπορεί να χειρίζεται τη φωνή του, την εκφραστική του προσώπου του, την όλη κίνηση του κορμιού του, κερδίζοντας το βλέμμα του θεατή, ακόμη και στις πλέον διακριτικές στιγμές σκηνικής παρουσίας του. Ένα απόκτημα του θεάτρου μας, που μοιάζει να «προσφέρεται» στη σκηνή.

Στον θίασο, επίσης, οι νεαροί **Μαρία Καλλιμάνη** (**Περνίτια**) με όμορφη παρουσία, αλλά ακόμη αδόλευτη στις εναλλαγές της φωνής, ο **Αγής Ερμανουήλ** (**Φλοριζέλ**) λίγο άτονος και κυρίως ανέκφραστος, οι συμπαθείς παρουσίες των **Στέλλας Κωνσταντίτου** και **Χριστίνας Φίλου**, οι σωστοί **Σεραφείμ Ντίνας**, **Δημήτρης Συμεωνίδης**, **Περικλής Μοσχολιδάκης**.

Στον ρόλο του «**Αυτόλκου**» η δυναμική παρουσία του **Γιάννη Κρανά**, με τα πολλά τραγουδιστικά μέρη, δημιούργησε συνδυαστικά διαλείμματα της κύριας δράσης με ευπρόσδεκτο χαρακτήρα. Μόνο που, παρόλο που κατανοώ τη δραματολογική σχέση -υπόδειξη **Αυτόλκου** / **Σαίξπηρ** / **Χρόνου**, θεωρώ, για καθαρά λόγους σκηνικής ευκρίνειας, ότι ο ρόλος του **Χρόνου** θα έπρεπε να αποδοθεί από διαφορετικό ηθοποιό. Τα σκηνικά του **Αγγελου Αγγελή** και τα κοστούμια της **Αφροδίτης Κουτσουδάκη** άπογα και λειτουργικά, όπως λειτουργικοί και με συμβολή στη σκηνική εξέλιξη οι φωτισμοί των **Ν. Γεωργάκη** και **Μ. Παπατριανταφύλλου**. Οι χορογραφίες και κίνηση που δίδαξε η **Εφη Καρακώστα** απόλυτα θεατρικές, ενώ η μουσική και τα τραγούδια των **17ου και 18ου αιώνα** που επεξεργάστηκαν οι **Χρ. Πλατανιάς** και ο **Γ. Δεληγιάννης** και ακούγονταν ζωντανά επί σκηνής από τους μουσικούς καθισμένους σε παταράκι του σκηνικού και εταγμένους οργανικά στη δράση υπήρξαν ένα ακόμη από τα θετικά στοιχεία της παράστασης.

Μιας παράστασης που λειτουργεί υποδειγματικά για το ανέβασμα κλασικών κωμωδιών, αποβλέποντας στη δημιουργία ενός καλλιτεχνήματος και όχι στο εύπεπτο καλοκαιρινό θέαμα, το οποίο υποτιμά τον θεατή.

Π. Αγγελίδου και Ν. Σιδέρης στους «Καβγάδες στην Κιότσα»

Μία ενδιαφέρουσα παράσταση έδωσε στο **Ηρώδειο** το **ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης**, συνεχίζοντας την πρόσφατη ποιοτική του πορεία, με το έργο του **Κάρλο Γκολντνόνι** «**Καβγάδες στην Κιότσα**», σε σκηνοθεσία **Νανάς Νικολάου**. Παράσταση ζουμερή, ζωντανή, κεφάλια και σωστά μετρημένη στις κωμικές εξάρσεις της, υπέκυψε μόνο κάποιες στιγμές σε φωνητικές υπερβολές των ηθοποιών της.

Ρέουσα και φροντισμένη λεκτικά, η μετάφραση του **Βαγγέλη Ηλιόπουλου**, λιτά, παραπέμποντας στην εποχή, τα κοστούμια της **Αννας Μαχαιριανάκη**, ευχάριστη η μουσική του **Διονύση Τσακνή** και όμορφα τα μουσικά μέρη, κέρδιζαν σε εντυπώσεις.

Η παράσταση, ωστόσο, πολλά οφείλει στις χορογραφίες του **Βασίλη Μυριανθόπουλου** που δημιούργησε απολαυστικές κινησιακές φιγούρες, αποσπώντας ό,τι καλύτερο διέθεταν οι ηθοποιοί.

Πράγμα που ευνόησε ερμηνείες, όπως του **Νίκου Ορφανού** που υπήρξε από τις καλύτερες παρουσίες, παραπέμποντας σε ένα είδος **Αρλεκίνου**, ή του **Νίκου Σιδέρη** με την καταπληκτική ευχέρεια στην κίνηση και τους σωστούς φωνητικούς τονισμούς. Σε αντίστοιχο ρόλο, απέναντί του, ο **Πασχάλης Τσαρούχας** εμφανώς έδειχνε αμήχανος κινησιακά και αδύναμος φωνητικά.

Απολαυστικός στην κοζαντική διάλεκτό του, ο **Χρήστος Κελαντώνης** ως **Φορτουνάτο**, πηγαία κωμική φιγούρα που σε ξαφνιάζει η **Μαρία Αναστασίου**. Με γνώση του μέτρου και αποτελεσματικότητα, η **Πελαγία Αγγελίδου**, δημιούργησε την πιο ενδιαφέρουσα ερμηνευτική φιγούρα από τις νέες κοπέλες του έργου. Ο **Ζαχαρίας Ρόχας** έδειχνε πραγματικά να απολαμβάνει τον ρόλο του βοηθού ανακριτή και το μετέδιδε στο κοινό. **Μαριάννα Τουμασάτου**, **Μαρίνα Ψάλτη**, **Πάνος Πανόπουλος**, **Αθηνά Κεφαλά** συνέβαλαν, λιγότερο ή περισσότερο, στο ευφρόσυνο, ουσιαστικά συλλογικό, αποτέλεσμα που ενορχήστρωσε εύστοχα η **Νανά Νικολάου**.

Τα σκηνικά της **Αριάδνης Βοζάνη** σωστά σχεδιασμένα και λειτουργικά, με βάθος, για κλειστό ή μικρό θέατρο: Το **Ηρώδειο** τα κατάφερε.